

Kirkkoharjun hakkuihin harkintaa (Kirjoitus on julkaistu Kangasalan Sanomissa 31.1.2017.)

Kangasalan Kirkkoharjun tammikuussa 2018 aloitetut hakkuut ovat saaneet julkisuutta paitsi paikallisesti myös maakunnallisesti Aamulehdessä. Tämä on luonnollista, koska Kirkkoharju on osa Pirkanmaata keskeisesti halkovaa Tampereen saumamuodostumaa. Sen muita osia ovat muun muassa Vehoniemen- ja Keisarinharju, Kuohunharju, Kalevankangas ja Pyynikki. Yhteistä jäljellä olevalle, kaivamiselta säästyneelle harjujaksolle on, että se on käytännössä kokonaan erittäin tärkeää luonto- ja virkistysaluetta. Tämä pätee erinomaisesti myös Kirkkoharjuun, jonka metsien moni toivoisi säilyvän maisemallisesti upeina ja mahdollisuuksien mukaan luonnontilaisen kaltaisina.

Kangasalan kaupunki ei näytä ottavan vakavasti Kirkkoharjun hakkuista annettua palautetta – ei ennen hakkuita, eikä niiden aloittamisen jälkeen. Kommenteissa hakkuita on pidetty ylimitoitettuina, minkä mekin allekirjoitamme. Toistaiseksi tehdyt hakkuut voisivat olla oikeastaan minkä tahansa talouskäytössä olevan metsän harvennuksia: metsästä on tehty erittäin tasarakenteinen, ja alikasvos on paljolti raivattu.

Kirkkoharjun metsistä iso osa on valtapuustoltaan yli satavuotiaita, puista vanhimmat ovat ehkä 200-vuotiaita. Harjun lakiosiin on alkanut kehittyä jonkin verran keloja ja keloutuvia mäntyjä. Ne ovat vanhojen mäntyjen ohella maisemallisesti harjun laen komeimpia elementtejä.

Tervasroson vaaraa harjun puustolle ei kannata liioitella. Se ei tartu erityisen helposti puusta toiseen, lisäksi sillä on oma sijansa vanhojen mäntyjen keloutumisessa. Akseli Gallen-Kallelan kuuluisassa, Paanajärvellä maalatussa Palokärki-teoksessakin palokärjen taustalla näkyy tervasroson vähitellen kelouttama mänty.

Joulukuussa pidetyllä Kirkkoharjun maastokäynnillä jouduttiin keskustelemaan jopa maassa makaavien lahopuiden säilyttämisestä. Todettakoon tässäkin, että lahopuu on metsäluonnon olennainen osa, josta neljännes kaikista Suomen metsissä elävistä lajeista on riippuvaisia. Esimerkiksi Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio suositteleeikin säästämään kaikki maapuut.

Kirkkoharjun kanssa samaan saumarajumuodostumaan kuuluva Tampereen Epilänharju on hyvä esimerkki siitä, että kuusikin kuuluu harjun puustoon – etenkin pohjoisrinteillä, mutta myös muualla. Kangasalan kaupungilla vaikuttaa olevan halu poistaa huomattava osa Kirkkoharjun kuusista, ikään kuin kyseessä olisi väärä puulaji. Mäntyä tulisi mielestämme suosia kuusen kustannuksella lähinnä laen ja etelärinteen sellaisissa osissa, joista voi kehittyä kasvillisuudeltaan arvokkaita paahdeympäristöjä.

Myös pensaat ja lehtipuut kuuluvat harjuluontoon. Kataja elävöittää lähimaisemaa, pihlaja on merkittävä lintujen ja hyönteisten kannalta, samoin varsinkin pölyttäjähönteisten suosima raita. Nyt niitä näytetään kuritettavan kovalla kädellä.

Kirkkoharjun hakkuissa tarvitaan tarkkaa harkintaa. Suunnittelussa ja toteutuksessa tarvitaan laajempaa asiantuntemusta kuin siinä on nyt käytetty. Hakkuita pitäisi tehdä vain, jos ne ovat perusteltuja luonnon- ja virkistysarvojen näkökulmasta.

Heikki Toivonen, puheenjohtaja

Juho Kytömäki, aluesihtööri

Suomen luonnonsuojeluliiton
Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry.